№ 74.

GAZETA KORRESPONDENTA

WARSZAWSKIEGO I ZAGRANICZNEGO

Z WARSZAWY DNIA 14. WRZEŚNIA ROKU 1798. w PIĄTEK.

z Londynu dnia 28. Sierpnia.

Wczorayſza poczta z *Dublina* przywiozła wiadomość, iż trzy fregaty *Francuzkie* woyſko swoie w *Killala* w hrabſtwie *Mayo* na brzegi *Irlandzkie* wysadziły. Dnia 24. t. m. lord *Caſtlereagh* przyſłał naſtępuiącą urzędową wiadomość lordowi maiorowi *Dublina* „ Milordzie. Mam honor z rozkazu Vice-Króla donieśc WPanu, iż na dniu 22. w wieczor, mała eſkadra *Francuzka* z 4. okrętow ſkładać ſię maiąca, pokazała ſię na ſtanowiſku w *Killala* i część ſwego ekwipażu na ląd wysadziła. Donoszę razem WPanu, iż eſkadra okrętow J. K. Mci z 1. liniowego okrętu i 5. fregat złożona, nad brzegami pułnocnozachodniemi *Irlandyi* krąży, i mamy powod do spodziewania ſię, iż ſpotka nieprzyiaciela. Mam honor być etc. Castlereagh. „ —Wiadomość o tym wylądowaniu, była także przeſłaną Lordowi maiorowi *Londynu* przez xiążęcia *de Portland* liſtem naſtępuiącym: *W kancellaryi woienney d. 27. Sierpnia.* „ Milordzie. Muszę ci donieść, iż podług przybyłych dziś od Vice-Króla *Irlandyi* urzędowych rapportow, 3. fregaty *Francuzkie* bez żadnego z sobą ſtatku przewozowego, w ſtanowiſku *Killala* w wieczor dnia 22. t. m. ukazały ſię, i wysadziły na ląd około 700. ludzi, którzy zaraz obiąwszy w poſſeſſyą miaſto *Killala*, mały oddział lekkiego regimentu nadbrzeżnego xiążęcia *de Galles* ſkładaiący ſię z 1. officera i 20. ludzi, wraz z niektóremi korpusami obywatelſkiemi w niewolą zaięli. Zebrano zaraz z rozmaitych miaſt znaczne ſiły, i wszyſtkie potrzebne przygotowania poczyniono, dla attakowania nieprzyiaciela. Mam honor etc. Portland„ — Z innych liſtow okazuie ſię, iż Pan *Stokes* biſkup *Killaly* wraz z dwoma swemi synami zoſtał także w niewolą zaiętym. Jak tylko *Francuzi* ſtaneli na ziemi, rozdali zaraz wieśniakom okolicznym broń i ammunicyą, którą wielu z pomiędzy nich przyięło. Nie doświadczyli oni tam ieſzcze żadnego odporu, ponieważ woyſka *Angielſkie* wzdłuż brzegow pułnocnych w ſłabych ieszcze znayduią ſię ſiłach, lecz poſłano tam natychmiaſt rozmaite korpusa. *Francuzi* zaczęli wzmacniać miaſto *Killala*. Fregaty *Francuzkie* wyszły z *Rochefort* iuż przeszło dni 14. i są też same, które płyneły na d. 17 z korwetą *la Vaillante*, schwytaną przez okręt nasz woienny *Indefatigable*. Imiona ich są *Medea, Zgoda, i Francuz.* Miały na ſobie 1500. do 1600. ludzi. Wyprawa ta ieſt pod dowodztwem Generała *Kilmaine* rodowitego *Irlandczyka*, ktorego prawdziwe nazwiſko ieſt *Innings*, Lord *Cornvallis* poiechał zaraz do *Carrick* w hrabſtwie *Leitrim*, dla dowodzenia w osobie swoiey. G. *Lake* pomaszerował do *Galway*. Generał *Kilmaine* ieſt tymczasowo generałem *en chef* armii *Angielſkiey*. Pisma *Francuzkie* głoſiły, iż miał z *Breſt* wypłynąć, lecz zdaie ſię, iż pogłoſka ta umyślnie rozſianą była dla zwrocenia uwagi *Anglikow*.

Inne liſty donoszą co naſtępuie: „ *Z Dublina dnia 24 Sierpnia o 5. godzinie w wieczor.* Dziś z rana przybyła tu wiadomość o wylądowaniu *Francuzow* w *Killala*. Poſtrzegano w bliſkości tego miaſta ieszcze więcey wielkich okrętow woiennych *Francuzkich*. Przy odeyściu kuryera, *Francuzi* wkroczyli iuż w głąb kraiu bliſko na 7. mil ku *Sligo*, o które miaſto lękać ſię zaczynano. Tuteyszy dziedzieniec zamkowy napełniony był niezmiernym tłumem ludu, między którym poſtrzegać ſię daie wiele zamieszania. Straż zoſtała tey nocy podwoioną dla utrzymania porządku, w przypadku gdyby niechętni poruszenia iakie czynić zamyślali. —Inny liſt głosi, iż kommendant woyſk *Francuzkich* które w *Killala* wylądowały, mieszkał w domu pułkownika *Kings*, którego wioſka leży między *Killala* i *Sligo*. Oſtatnie to miaſto podług niektórych powieści, iuż ma być w ręku *Francuzow*, którzy zaraz brzegi tamteysze oſzańcowali. Okolica którą *Francuzi* do wylądowania wybrali, ieſt bardzo wygodną dla ich taktyki, ma ona płaszczyznę daleko rozległą. Skoro *Francuzi* ſtaneli na ziemi, rozwineli zaraz ſztandary zielone. Maią także z sobą znaczną liczbę broni. Lord *Caſtlereagh* kazał wiadomość o tym wylądowaniu publikować przez lorda majora w *Dublinie*, a to dla zapobieżenia rozruchom, lub przesadzonym pogłoſkom.— *Z Dublina dnia 24. Sierpnia o 8. godzinie w wieczor.* W tym momencie ſłychać, iż inne korpus *Francuzkie* wylądowało w *Longswillh*, rownie w takiey ſile iak pod *Killala*. Zaszła przy tym potyczka, w którey milicya nasza porażoną zoſtała. Przed tym zdarzeniem schwytano tam dwóch szpiegow *Francuzkich*, i do tuteyszego miaſta przywieziono. — *Inny liſt z Dublina dnia 24. Sierpnia o 9. godzinie w wieczor.* Dziś w wieczor cała tuteysza milicya ſtaneła pod bronią. Rozchodzi ſię wiadomość iakoby iedno korpus insurgentow zaięło miaſto *Kingston* w hrabſtwie *Roscomonn*. Pomiędzy woyſkami *Francuzkiemi* które w *Killala* na ląd wyſiadły, znayduie ſię przeszło 200. inżenierow, artyllerzyſtow, i innych officerow. Ponieważ w mieście tuteyszym rozruchy spoſtrzegać ſię daią, przeto dziś w wieczor rozdano milicyi oſtre ładunki. Ma ona tu zoſtawać załogą, a woyſko regularne niezwłocznie wyidzie nad brzegi. Rząd zamyśla iak naysurowiey trzymać w klubach tuteyszych obywatelow niechętnych ku sobie.

Chociaż rapporta urzędowe ſiłę *Francuzow* wylądowanych zbyt szczupłą podaią, wszelako liſty prywatne z *Dublina* zapewniaią, iż ta dochodzi do liczby 5000. ludzi, i że 4. okręty liniowe *Francuzkie*, 8. fregat i 30. ſtatkow przewozowych przybiły do brzegow *Irlandzkich*. Inni głoszą, iż z 32. ſtatkow przewozowych 3. tylko wzmiankowane fregaty doszły do *Irlandyi*, inne zaś miały bydź zabrane przez kaprow naszych, ale ta wiadomość zupełnie ieſt fałszywą, i rozrzucaią ią umyślnie dla uspokoienia potrwożonych umyſłow. Twierdzą także, iż *Francuzi* wyſadzili woyſko swoie w ſtanowiſku *Sligo* o 30. mil od *Killaly* i inne w *Longswilly* o 90. mil od *Sligo*. Zamiarem ich ieſt woyſka ſwoie rozszerzyć po kraiu dla ściągnienia do ſiebie ſtronnikow. Zamiarem *Francuzow* ieſt (mowią piſma miniſteryalne) poſtawić ſię mocną nogą w *Irlandyi* i przyciągać do ſiebie insurgentow, w tym celu po wylądowaniu swoim rozwineli ſztandary narodowe *Irlandzkie*, i posuwali ſię w głąb kraiu z licznym parkiem artylleryi. Ale okolica w którey nieprzyiaciel wysiadł, nie będzie może ſkłonną ku iego zamiarom, gdyż mieszkańcy iey w ciągu oſtatniey insurrekcyi w zupełney ſpokoyności zachowywali ſię.— Procz Biſkupa *Killaly*, żony iego i dzieci, *Francuzi* zaięli także w niewolę wielu ſzlachty, z króremi iednak bardzo grzecznie obchodzili ſię. Miaſto *Killala* ieſt razem portem morſkim i mieyscem poczty; leży o 150. mil *Angielſkich* (30. Polſkich) od *Dublina*. Mieszkańcy w okolicy *Dublina* są bardzo ſpokoyni, i milicya znowu wzięła ſię do broni dla odparcia nieprzyiaciela.— Rząd nasz poſłał wczoray depesze do Margrabiego *Cornvallis* i Admirała *Kingsmill*.— Dla zniszczenia zamiarow nieprzyiacielſkich Lord *Corwallis* naylepsze poczynił przygotowania. Już od dawnego czasu pisma *Francuzkie* głoſiły, iż rownie z *Breſt* dywizya od 4. okretow liniowych i niektórych fregat z 5000. ludzmi wyidzie pod żagle. Z innych także portow *Francuzkich* miały wypłynąć okręty dla przewiezienia do *Irlandyi* 20,000. ludzi. Nasze iednak okręty woienne czuwaią bacznie na to wypłynienie.—Uważaią tu, iż Doktor *Macnewin* w taiemney indagacyi swoiey wyznał, iż iuż od dawna rekwirowano Dyrektoryat *Francuzki*, ażeby uczynił dywersyą na zachodnich brzegach *Irlandyi*, i w tym celu wſkazano wyraźnie ſtanowiſko *Sligo*, które leży o 120. mil *Augielſkich* (24. *Polſkich*) od *Dublina* i *Longswilly* na pułnocnych brzegach o 80. mil *Angielſkich* (16. *Polſkich*) od *Sligo*.— Z *Dublina* piszą, iż w bliſkości *Killaly* poſtrzeżono także małą flottę ſtatkow przewozowych. Milicya i woyſko odebrały rozkaz na każdy moment bydź gotowemi do marszu.— Nieszczęściem dowiaduiemy ſię, (mowią tuteysze pisma miniſteryalne) iż w południowey *Irlandyi* znowu zaburzenia powſtały. W prowincyi *Munſter* insurgenci dali ſię z tym ſłyszeć, iż czekaią tylko na dowodzców. W hrabſtwie *Cork* woyſko krolewſkie muſi nieuſtannie ſtać pod bronią.

W Parlamencie *Irlandzkim* na dniu 20. Sierpnia dwóch prawnikow *Curran* i *Fletscher* bronili sprawy Ladi *Fitzgerald* i 3. iey dzieci. Pierwszy z nich miał mowę 3. godzin trwaiącą, przeciw uciążliwości billu konfiſkacyą nakazuiącego, dowodząc, iż takowy ieſt w brew sprawiedliwości narodowey, i powszechney opinij, gdyż ściga przeſtępcę nawet za grobem, ogałacaiąc wdowę i ſieroty w kolebce będące, z sposobu utrzymania ſię.— Rapport także wydziału taynego względem zawiązkow i wzroſtu insurrekcyi *Irlandzkiey* zoſtał podany Parlamentowi. Jeſt on bardzo obszerny, i wiele zaymuie ważnych okoliczności odkrytych przez wyznanie PP. *Macnevin*, *Arthur Oconnor* i *Emmet*, którzy byli członkami dyrektoryatu wykonawczego *ziednoczenia Irlandzkiego*. Pierwszym twórcą ziednoczenia tego był ieszcze w roku 1791. *Teobald Wolfe Tone*. Żądał on nie reformy parlamentu i przypuszczenia do rowności praw wſzyſtkich Katolikow, co było tylko pozorem rozrzuconym między lud pospolity, ale chciał zupełnego odłączenia *Irlandyi* i utworzenia z niey oddzielney Rzpltey. W Prowincyi *Alſter* było iuż 300,000. uzbroionego w piki ludu, pomoc z *Francyi* była przyrzeczoną. Jeszcze przed wylądowaniem *Francuzow* w *Bantrybay*, *Arthur Oconner* i Lord *Edward Fitzgerald* iezdzili do Generała *Hoche*, i umowiono ſię na wylądowanie 50,000. woyſka, do którego ziednoczeni *Irlandczykowie* przyłączyć ſię mieli. Oddtąd po kilka razy negocyacye takowe były w *Paryżu* przez taiemnych agentow rozpoczynane, aż do batalij morſkiey admirała *Duncan* z flottą *Hollanderſką*, która zamiary takowe zniszczyła. Umowa z Generałem *Hoche* była w *Frankforcie* zawartą w roku 1796. W mieſiącu Wrześniu tegoż roku przybył do *Irlandyi* pełnomocny poseł *Francuzki*, który donioſł, iż 15,000. woyſka *Francuzkiego* wyląduie w *Bantrybay*. Gdy ſię to wylądowanie nieudało, wyſłanym zoſtał do *Francyi* P. *Makevin* w charakterze agenta, nic iednak dokazać nie mogł. Radził on obrać mieysce *Lough Swilly* czyli *Killybers*, iako nayzdatnieysze do wylądowania, zaręczaiąc iż zaraz 10,000. insurgentow złączy ſię tam z woyſkiem *Francuzkim*. Xięża byli w powszechności przychylnemi ziednoczeniu. Okazuie ſię także, iż Dyrektoryat *Irlandzki* wybrany przez insurgentow, miał ſię ſkładać z Lorda *Edwarda Fitzgerald*, *Arthura Oconnora*, doktora *Macnevin*, PP. *Emmet* i *Sheares*.—Na dniu 21. Lord *Caſtlereagh* podał bill względem przymuszenia niektórych insurgentow do poddania ſię i odbycia indagacyi. Jeſt on przeciw 25. osobom wymierzony, z których wielu iuż z kraiu wyiechało. Drugi bill podanym zoſtał względem zwrocenia niektórych osob, które dobrowolnie z kraiu wyiechały.

z Londynu dnia 28. Sierpnia.

Nieszczęściem wiadomość o wylądowaniu *Francuzow* w *Killala* zupełnie ſię potwierdza. Niewiadomo tylko iak daleko w głąb kraiu weszli i trzeba ſię ſpodziewać, iż więcey podobnych wypraw idzie do *Irlandyi*, gdyż Gen: *Kilmaine* nie należałby do cząſtkowey wyprawy, będąc generałem *en chef* armii *Angielſkiey*. Już oddawna w *Breſt*, *Havre*, *Dunkierce* i innych portach uzbroienia były poczynione. Mowią, iż *Francuzi* ſtano-

wiſko *Sligo* z obu ſtron fortyfikuią, i dla tego maią z ſobą bardzo wiele dział wielkich. Zaledwo kilka godzin zabawili na lądzie, linia ich zaraz ogromną ſię zrobiła, a od przodu miała znaczny park artylleryi. Trzy fregaty *Medea*, *Zgoda* i *Francuz* które w *Killala* ſtanęły, mowią, iż z *Bordeaux* wypłynęły.— Dziś z rana rozchodzi ſię wiadomość, iż cała flotta *Breſteńſka* wyszła na morze.— Rząd odebrał także donieſienie, iż Admirał *Francuzki Richery*, który w roku przeszłym z 5. okrętami liniowemi z *Tulonu* wypłynął, i z *Cadix* przez flottę *Hiſzpańſką* daley na morze był konwoiowanym, znayduie ſię teraz na morzu *czerwonym* i czeka tam na przybycie woyſka Generała *Buonaparte*. Przy woyſku tym znaydować ſię także ma P. *Rosilly*, który dawniey z wielkim zaszczytem zoſtawał w ſłużbie marynarki królewſkiey we *Francyi*, i przez 10. lat przebywał ciągle na morzu *Indyiſkim*, a przez 2. na morzu *czerwonym*, którego też mappę nawet odrysował.— Z *Gibraltaru* pod d. 10. Lipca donoszą, iż 10. okrętow liniowych *Angielſkich* ieden okręt od 50. armat i 1. brygantyna poszły na morze *śrzodziemne* dla złączenia ſię z Admirałem *Nelson*.— *Sir Sidney Smith* popłynął w tych dniach z 3, okrętami liniowemi do Lorda *St. Vincent*.— Do wschodnich *Indyow* poſłano 2. woienne okręty od 74. armat i 3. fregaty z ordynansami zapieczętowanemi. *Portugalczykowie* uzbroili także małą eſkadrę na brzegach *Malabarſkich*.— Tuteyszy poseł *Turecki* otrzymał równie sztafetą wiadomość o przybyciu Generała *Buonaparte* do *Alexandryi*.— Oprocz ſtraty trzech okrętow kupieckich z *Wschodnich Indyow*, poſtradaliśmy ieszcze okręt Krolewſki *Charlotte* pod *Culpes* w *Bengalu*. Piorun uderzywszy w niego, zapalił proch w 500. beczkach złożony, i cały okręt z 140. ludzmi wysadzony zoſtał na powietrze.— *Sir Richard Strachan* attakował w tych dniach 47. batow kanonierſkich w *Havre* znayduiących ſię. Gen: *Muſkein* udać ſię ma iak mowią z 40. do 50. podobnemi batami do *Dunkierki*, dla wspierania wyprawy od 20,000. ludzi przeciw *Irlandyi* przeznaczoney i tamże uzbraianey.— Papiery nasze znacznie upadły, z przyczyny wiadomości *Irlandzkich*.— *Kuryer Londyńſki* zawiera w sobie, iż baron de *Thugut* donioſł dworowi naſzemu podług kuryera odebranego z *Konſtantynopola* o przybyciu Gen: *Buonaparte* do *Alexandryi*.— *Pittowi* wszędzie w drodze czynią wielkie honory, gdzie tylko przeieżdża, biią we dzwony i woyſko ſtoi pod bronią.

z Paryża dnia 28. *Sierpnia.*

Przybycie Generała *Buonaparte* do *Alexandryi* przez wszyſtkie z tamtych ſtron przychodzące okręty ieſt potwierdzone, i generał *en chef* armiy *Włoſkiey* wiadomość tę przy parolu ogłoſił.— Na wczorayszey ſeſſyi publiczney dyrektoryatu, odprawiło ſię przyięcie pełnomocnych miniſtrow Rzpltey *Helweckiey* OOb. *Zeltner i Jenner*. Miniſter intereſſow zagranicznych prezentuiąc ich dyrektoryatowi, wyraził w mowie swoiey. „Zawarte z *Helwecyą* przymierze przywróci tam znowu ſpokoyność i nowe źrzodło publiczney pomyślności otworzy, za pomocą traktatu handlowego, który będzie pierwszego bezpośrzednim ſkutkiem. Przymierze to zagruntuie całkowitą niepodległość *Helwecyi*, i będzie zadatkiem dla pokoiu, do którego wszyſtkie życzenia rządu, i naygorliwsze uſiłowania miniſtrow dążą„ — Ob. *Zeltner* dziękował w mowach swoich za to wſzyſtko, co tylko rząd *francuzki* dla narodu iego dotąd uczynił, a Ob. *Jenner* okazał radość swoią z powodu podpisanego przez ſiebie traktatu handlowego.—Prezydent Dyrektoryatu Ob. *Treilhard* odpowiedział w naſtępuiącey mowie. „Upadek dawney władzy we *Francyi* muſiał za sobą pociągnąć upadek oligarchii w *Helwecyi*. Związki łączące niegdyś oba potężne i szlachetne narody, muſiały tym mocniey być ſkoiarzone przez tę szczęśliwą rewolucyą. Miłość wzmaga ſię w miarę ſzacunku. Osobiſte namiętności, źle wyrachowany intereſs, ohydne intrygi, mogą w prawdzie wſtrzymać na moment uczucia ſkłonności, lecz te tym ſilnieysze potym okazuią ſię, i tym bardziey żałować przychodzi chwil utraconych dla wspolnego dobra. Takie ieſt teraznieysze położenie Rzpltych *Francuzkiey i Helweckiey*. Oba narody wolne i niepodległe ściśley iak nigdy bardziey są z sobą spoione, więcey ieszcze przez swoie uczucia, iak przez interess. Związek ich będzie wiecznym, bo ieſt na ſprawiedliwości i rowności zasadzonym.— Nie— Nigdy Rzplta *Francuzka* nie zaprzeczyła niepodległości narodow, nie chce znać żadnych umów, któreby z prawami iey zgodne nie były. OOb. miniſtrowie Rzpltey *Helweckiey* wybrani zoſtaliście do ſkoiarzenia tego związku, który tylko wspolni naſi nieprzyiaciele naganiać mogą. To chwalebne zlecenie, ſposob którym go doprowadziliście do ſkutku, zyſkuie wam ſzacunek u Dyrektoryatu wykonawczego Rzpltey *Francuzkiey*, i zaręcza mu, iż odtąd niezmienna ſzczerość i zobopolne zaufanie wszyſtkiemi ſtosunkami obu rządow kierować będą.„— Nadzwyczayny kuryer przywiozł z *Arau* wiadomość o ratyfikacyi traktatu między Rzecząpospolitą *Fruncuzką i Helwecką*.— P. *Nekker* przybył tu w tych dniach. *Lecoulteux* w radzie ſtarszych z powodu rapportu iednego ſkarbowego, oddawał w mowie swoiey wielkie pochwały adminiſtracyi tego dawnego miniſtra ſkarbowego. — Kommiſſya woienna w *Tulonie* ſkazała na śmierć 6. emigrantow.— Poseł *Batawſki* Ob. *Schimmelpenink* w tych dniach powroci do *Hagi*. Nie chciał ón być prezentowanym na żadney publiczney audyencyi, poświęcaiąc to wſzyſtko coby mogło łechtać miłość własną iego, wielkim intereſſom swoiey oyczyzny.—Na przełożenie Dyrektoryatowi przez Miniſtra morſkiego, iż więźniowie *Angielscy* generał-major *Cootes* i major *England* chorzy, potrzebuią udać ſię do swoiey oyczyzny, będąc do iey powietrza przyzwyczaieni, Dyrektoryat pod dniem 22. rozkazał, iż wspomnieni ieńcy mogą ſię udać na ſłowo honoru do *Anglij* i tam pozoſtać przez trzy mieſiące. Po czym nazad przyiadą do *Francyi*, a pozwolenie to bynaymniey nie ma być uważane za zamianę choćby tymczasową. — Mowią iż Obywatel *Perrochel* ſekretarz legacyi w *Madrycie*, ieſt przeznaczony za poſła do *Helwecyi*. — Pod czas uroczyſtości 1. *Vendemiaire* nowe widowiſko okazane być ma, to ieſt publiczne wyſtawienie wſzyſtkich płodow przemyſłu *Francuzkiego*. Każdy rękodzielnik i fabrykant będzie w tey mierze przypuszczonym. „Wſzyſtkie departamenta (mówi miniſter wewnętrzny *François z Neufchateau* w liście swoim okolnym) powinny ubiegać ſię w tey uroczyſtości przemyſłu narodowego, i wszyſtkich dokładać ſtarań, aby ta co rok bogatszą i okazalszą ſtawała ſię. *Francuzi* powinni celować nie tylko w woynie, ale w handlu i kunsztach pokoiu.“—Xiąże *de Luzzi* nowym vice-królem *Sycylij* zoſtał mianowanym, brzegi tey wyspy obwarowane są licznym woyſkiem i flottylą *Neapolitańſką*. Nakazano tam, aby wſzyſtkim flottom mocarſtw woynę prowadzących bez różnicy, doſtarczane były potrzeby, iakich żądać będą za opłatą w gotowiznie.— Wiadomo ieſt, iż *Baſſal* dawny członek konwencyi był ſekretarzem zawieszonego Konsulatu w *Rzymie*. Teraz ſłychać iż *Scipion Mourgues*, syn tego który w roku 1791. był przez kilka czasow miniſtrem we *Francyi*, mianowany ieſt miniſtrem ſkarbowym w *Rzymie*.— Nowy poseł *Amerykańſki* który tu przybył, zowie ſię doktor *Logan*, ieſt ón z partyi Francuzkiey w *Ameryce*. Paszporty iego podpisane są od vice-prezydenta *Jefferson* i naywyższego ſędziego *Mackean*, przywiozł z sobą liſty do Dyrektora *Merlin* i Miniſtra intereſſow zagranicznych *Talleyrand*.— Liſt z *Marſylij* pod d. 17. Sierpnia donoſi, iż ieden tamteyszy dom handlowy, otrzymał wiadomość z *Tunis* od kapra *Francuzkiego z Alexandryi* tam przybyłego, który powiadał, iż *Buonaparte* na d. 15. Meſſidor (8. Lipca) z flottą swoią i konwoiem przybył do *Alexandryi*, iż konwoy ſtanął w ſtarym porcie, i że gdy armia wyſiadła na ląd, *Buonaparte* kazał iey oboz uformować, a potym w dalszą drogę poyść iey rozkazał — Miniſter Marynarki rozeſłał naſtępuiący liſt pod d. 11. Sierpnia do Kommiſſarzow znacznieyszych portow. Jeſt on nowym dowodem, iż Dyrektoryat pragnie zachowywać pokoy z ſtanami ziednoczonemi *Ameryki*.— *Obywatelu*. Poznaię z korrespondencyi większey części adminiſtratorow portowych, iż *embargo* świeżo na okręty *Amerykańſkie* włożone, byłoby ſię ſtało powodem do przytrzymania ekwipażow; Zle byłyby zrozumiane zamiary rządu, gdyby ſię chwycono śrzodkow któreby nas poſtawiły w ſtanie nieprzyiazni względem *Stanow Ziednoczonych*, gdy przeciwnie iego czynności okazuią, iż pragnie utrzymywać dobre porozumienie między dwoma Rzpltami. Zalecam ci przeto Obywatelu, ażebyś za odebraniem tego liſtu, rozkazał natychmiaſt puścić na wolność wſzyſtkich *Amerykanow*, ktòrzy z powodu włożonego na ich okręty *embargo*, mogliby być za jeńcow woiennych wziętemi.— Z okolicy *Breſt* w krotce zadziwiaiących wiadomości morſkich dowiemy ſię.— Na dniu 15. kommendant dywizyi *Angielſkiey* przed *Bordeaux* krążącey, przytrzymał 3. łodzie z *Roſzelly* płynące, grożąc zabraniem ludzi i zatopieniem ſtatkow, ieżeli mu nie powiedzą, w którym dniu z *Roſzelly* 3. fregaty wypłynęły na morze. Odpowiedzieli, iż to ſię ſtało na dniu 6. Sierpnia, i fregaty muſiały iuż daleko zapłynąć.— Dziennik *Fanal* głoſi nową woynę, przeznacza drogę woyſkom i przepowiada zerwanie negocyacyow w *Raſtad*, z tym dodatkiem, iż poſłowie *Francuzcy* wkrotce z *Raſtad* do *Strazburga* udadzą ſię.— Reszta konwoiu *Nanteńſkiego* i część konwoiu z *Bordeaux*, przybyły ſzczęśliwie do *l'Orient*, pomimo tego, że *Anglicy* w okolicy *Loire* i *Belleisle* uſtawnie krążą.— Rozkaz względem zabierania do woyſka młodzieży, pod rekwizycyą zoſtaiącey surowo ieſt ponowiony. Dyrektoryat wyraża w nim, iż uchylanie ſię od rekwizycyi może bespieczeńſtwo kraiu i ſkutek powszechney pacyfikacyi kompromittować.— Kommiſſya woienna poſtanowiona na rozpoznanie przeſtępſtwa woyſkowych oſkarżonych o insurrekcyą w *Rzymie* przeciwko G. *Maſſenie*, i sprawcom łupieztw, uznała ich za niewinnych, poczym wszyſtkim powrocono wolność. Wyprawa z *Rochefort* oszukała czuyność *Anglikow* ſtrzegących nasze brzegi, i dąży teraz na swoie przeznaczenie.

Donoszą z *Perpignan* pod 15. Sierpnia. „Po kilkodniowym nieznośnym upale, doświadczyliśmy tu podwoynego trzęſienia ziemi. Pierwsze dnia 11. około trzeciey godziny po południu dosyć było znaczne w *Rivesaltes* i wielu innych mieyscach osobliwie w *Collioure*, gdzie wſtrzęſienie było tak gwałtowne, iż wzruszyło z lawetow armaty, drugie naſtąpiło około 11. wieczorem, w przeciągu iedney minuty powywracało w domach moble, pozrzucało ludzi ze ſtołkow i z łożek. W *Roque* na prawym brzegu rzeki *Teck* o 4. mile od *Perpignan* poruszenie było ieszcze mocnieysze. Naygwałtownieysze trzęſienie było w zdłuż morza śrzodziemnego, zacząwszy od *Collioure* aż do S. Wawrzeńca w *Salanque*, gdzie niektórzy doznali trzeciego trzęſienia 13. Sierpnia.— Nayświeższe liſty z *Gwadelupy* donoszą, iż po pewnym trzęſieniu ziemi, pokazał ſię na tey wyspie wolkan. Mowią, iż góra otworzyła ſię w trzech mieyscach, iż lawa rzuciła ſię na trzy mile w około, i okropne poczyniła szkody. Explozya tak była ſtraszliwa, iż ią wyraznie ſłyszano na wyſpie *Marie Galante*.

Rada 500. uchwaliła ieszcze naſtępuiące artykuły prawa, względem konſkrypcyi.— Art: XVII. Zapisani obrońcy oyczyzny na pięć klaſs ſą podzieleni: każda klaſſa zaymuie zapisanych w iednymże roku. Pierwsza klaſſa ſkłada ſię z *Francuzow*, którzy na dzień 1. *Vendemiaire* (22. Września) każdego roku zakończyli 20ſty rok wieku. — Druga klaſſa ſkłada ſię z tych, którzy o teyże porze 21. rok zakończyli, trzecia z tych, którzy ſkończyli 22. rok, i tak daley podług klaſs i lat wieku.— XXI. Naymłodſi z obrońcow ſą zawsze naypierwſi wymienionemi; ci zaś którzy ſię w drugiey klaſſie znayduią, nie maią być zawołani do korpusow, aż w tenczas, gdy wszyscy obywatele z pierwszey klaſſy będą iuż w ſłużbie czynnemi, tak naſtępuie podług porządku klaſs.— XXIII. Zapisani do korpusu obrońcy, lecz ieszcze nie odprawuiący ſłużby, ſprawować będą swoie polityczne prawa obywatelſkie, i gwardyi narodowey mieyscowey; i nie są podlegli prawom woyſkowym, aż w tenczas, gdy zawołani będą do odprawiania ſłużby.— XVIV. W mieſiąc po ogłoszeniu ninieyszego prawa, Adminiſtracye municypalne miaſt i kantonow, ułożą tabelle, na których zapisani będą wszyscy *Francuzi* ſtosownie do swego okręgu, którzy podług poprzedzaiących artykułow zawołani są do konſkrypcyi woienney.— Art. LI. Na przyszłość tym tylko dana będzie zupełna dymiſſya, którzy ſłużyć będą przez czas przepisany ninieyszym prawem. Podpisuiący przeciwne temu prawu dymiſſye, uważani będą, iako zmowcy i wspolnicy dezercyi, i na pięć lat do kaydan oddani.— LII. Oſobne prawo zoſtanie uſtanowione względem dawania dymiſſyow w czaſie woyny, gdy Dyrektor: Wykonawczy uwiadomia Ciało Prawodawcze, iż okoliczności pozwalaią na wydanie takowych dymiſſyi. Do tego zaś czasu nikt iey nie otrzyma, iak tylko dla ran, lub choroby.—

LIII. Od czaſu ogłoszenia ninieyszego prawa, żaden obywatel *Francuzki* nie zoſtanie posuniętym na ſtopień officera, ieżeli nie ſłużył przez trzy lata w ſtopniu ochotnika lub unterofficera (wyiąwszy w korpusach inżenierow lub artylleryi, których ſposob promocyi osobne prawo urządzi) chybaby znaczne iakie dzieło wykonał.— LIV. We wszyſtkich korpusach, ſkoro tylko okoliczności pozwolą, poſtanowione będą szkoły nauk dla officerow, unterofficerow i ochotnikow. Urządzenie tych szkoł osobne prawo oznaczy.— Po powtornym przeczytaniu, artykuły te natychmiaſt do Rady Starszych odeſłane zoſtały. Na wnieſienie Ob: *Berthier* względem przeſtępſtw druku poſtanowiono: Dozor miniſtrowi policyi prawem 19. Fructidora Art: 35. powierzony nad dziennikami, i pismami peryodycznemi utrzymanym będzie, aż do czasu ogłoszenia prawa kary na przeſtępſtwa druku, czas ten iednak niemoże być nad ieden rok przeciągniony.— Na wniosek Ob. *Villers* uchwalono. 1) Iż fundusz na zwyczayne i nadzwyczayne potrzeby na rok 7. wynoſić będzie summę 600. milionow. 2) Iż kontrybucya gruntowa na rok 7. doprowadzona ieſt do 210. milionow, a kontrybucya ruchoma i osobiſta 30. milionow.

Odezwa do Lekarzow, Chirurgow i Naturaliſtow Rzpltey Francuzkiey i wſzyſtkich obcych Narodow.

Dzieło chimiczne o kamieniach w nerkach i pęcherzu przez OOb. *Fourcroy* i *Vauquelin* rozpoczęte i daleko iuż posunione, wymagaiąc rozbioru i przyſtosowań wielkiey liczby (przynaymniey kilkaset) tych zrośnięciow, z tego powodu pomienieni obywatele upraszaią Lekarzow, Chirurgow, i naturaliſtow Rzpltey *Francuzkiey*, i obcych kraiow, aby im raczyli przeſłać spoſtrzeżenia iakie uczynić mogli. Pragnąćby należało dla dokończenia i użyteczności tey pracy, ażeby fizycy, którzy im zechcą przeſłać ſwoie uwagi, przyłączyli, ile to być może, krótką wiadomość o wieku, o wadze ſtwardniałych części w momencie gdy były wyimowane, o ſtanie chorych etc. Te dochodzenia równie intereſſuiące ludzkość, iako i poſtępek w nauce leczenia, wymagaią ieszcze porownania uwag w rozmaitych kraiach czynionych, nadewszyſtko pułnocnych i południowych, mieszkańcow gór i nizin, ludzi tey lub owey płci, dzieci, i ſtarcow. Te przyrownania maią ſię nadto rozciągać, aż do rozeznawania kamieni rozmaitych części ciała ludzkiego, a nawet zwierząt domowych i leśnych. Obywatele *Fourcroy i Vauquelin* odbierać będą z wdzięcznością, i używać ſkwapliwie uwag, które im będą przesyłane względem okropney choroby, którey ſkutkow i przyczyn zatrudniaią ſię dochodzeniem. Żądaią naybardziey wyrażenia, iak częſto wydarzaią ſię te choroby, opisania uryny oddaney przez tych, którzy od niey są napaſtowani, ſtosownie do iey kwasu lub ługowatości, do iey uſiadania ſię naturalnego, do iey opadania przez wapienną wodę, przez czyſtą sól ammoniczną i alkaliczną. Spodziewaią ſię, iż uczeni ludzie wspieraiąc ich ſwoiemi wiadomościami, przyłożą ſię wraz z niemi do rozprzeſtrzenienia iakiegoś światła nad rodzaiem choroby, którą ſtan teraźnieyzzy nauk pozwala nakoniec poznać, i która tak wielką pociechę przynieść może, z samey nadziei zatamowania iey zrzodła, lub przynaymniey ulżenia męczarni. Pomienieni przeto uczeni ludzie zechcą przesyłać swoie obserwacye, lub do Inſtytutu narodowego w pałacu nauk i kunsztow, lub do dyrektora ſzkoły lekarſkiey w *Paryżu*, z wyrażeniem na pierwszey kopercie liſtow imion, obywatelow *Fourcroy i Vauquelin.*

Na dzień 1. *Vendemiaire* (22. Września) zatrudniaią ſię przygotowaniem ſpektaklu maiącego być nader intereſſuiącym. W puszczonym wielkim balonie znaydować ſię będą dway żeglarze, ten powodowany będzie sznurem od dwoch Aeroſtatow, okrąży wewnętrzny obwod Marsowego pola, w wysokości tak umiarkowaney, ażeby wſzyſtkie zdobiące go znaki zewsząd widziane być mogły. W pośrzodku Marsowego pola ſtać będzie budynek wyobrażaiący woienny okręt *Angielſki.* Żeglarze unoszeni nad tym budynkiem, rzucą nań po iedney kuli z osobliwszey kompozycyi, która ſię bez ognia zapali. Budynek z palnych materyałow zrobiony, wkrótkim czaſie spłonie; na ten czas żeglarze dadzą znak do odiazdu, odrzucą sznury, i spuszczą ſię na ziemię, w odległości iaką osądzą za przyzwoitą. Dziennik zdrowia Dyrektora *Rewbell* pod dniem 23. wyraża: „Ob. *Rewbell* od czasu swego przybycia do *Plombieres*, doświadcza widocznego w swym zdrowiu polepszenia. Dnia onegdayszego przeieżdżał ſię konno, wczoray odprawił przechadzkę pieszo. Używanie wód przywrociło mu iuż smak do potraw. —Ob. *Lagarde* ſekretarz generalny Dyrektoryatu, odzyſkawszy zdrowie, powrocił dnia dziſieyszego do sprawowania swego urzędu.

Donoszą z *Breſt* pod dniem 23. t. m. co naſtępuie: „Dywizya o którey donioſłem, iż ieſt pod żaglami, wypłyneła dnia 20. o 8. godzinie z rana. Cieszono ſię iuż nadzieią iż potrafi przeyść przez południową ſtronę, niebędąc poſtrzeżoną od nieprzyiaciela, którego tegoż dnia widziano w liczbie 26. żaglow, i że upłynie przynaymniey 10. miriametrow (20. mil) przed 6. godziną ranną. Podziwienie było powszechne widzieć ią powracaiącą o godz: 8. z rana z powodu uszkodzenia ſwego. Fregaty *Braterſtwo* i *Bellona* przez wzaiemne o ſiebie uderzenie ponioſły znaczne w masztach i linach szkody.

Niektóre dzienniki namieniaią, iż *Nekker* może będzie mianowany Miniſtrem ſkarbowym. Gdyby ſię to sprawdziło, iużby czwarty raz ten urząd poſiadał.

W tych dniach otworzono 34. ſkrzyń zawieraiących rękopisma, i antyki z *Włoch* do biblioteki narodowey przyſłane. W przewiezieniu tych rzeczy żadna nie ſtała ſię szkoda. Rękopisma z biblioteki *Watykańſkiey*, i z biblioteki S. Marka z *Wenecyi* ſkromnie lecz przyzwoicie są oprawione. Między ſtarożytnemi osobliwościami widzieć ſię daie cimborium złote wyrabiane, osobliwszey roboty. Xięga *grecka* z ſłoniowey kości przedziwney rzeźby; dwa krzyże złote przyozdobione drobnemi kamieniami; obkładki Ewangelii, którey iedna ſtrona ieſt złota, druga ſrebrna, przyozdobione rzeźbą na twardych kamieniach; nakoniec dwie złote korony, które ſię znaydowały w ſkarbcu *Mouza*, z tych iedną poſiadał Król *Flavius Agilus*, drugą królowa *Theodelinda.* Są one okrągłe, przyozdobione rozmaitemi twardemi kamieniami, i ſłużyły do koronowania królow *Lombardzkich.*

Jeden z dziennikow naszych wyraża: „Chcesz-że wiedzieć gdzie ſię teraz znayduie *Buonaparte* od przybycia swego do *Alexandryi?* Jeżeli mniemasz iż flotta Republikantſka przybiła do portow dawnego *Tyru*, iż ſię pomyka *Eufratem*, iż ſię dziś znayduie w kanale *Perſkim*, i wkrotce ſię złączy z *Tippo-Saibem?* niewiele ſię może od iſtotnego iego zamiaru oddalisz. Powiedzieć ci iż *Buonaparte* poydzie tu lub owdzie, byłoby nieroztropnością.

Donoszą z *Madrytu* pod dniem 13. iż za wzmożeniem ſię coraz większym choroby miniſtra *Savedry*, oddany ieſt departament przez niego utrzymywany Panu *d'Urquijo*, pierwszemu ſekretarzowi w departamencie intereſſow zagranicznych. Jeſt to młody człowiek, który iednak w poselſtwach za granicą odbywanych, osobliwie w *Anglij*, wiele doświadczenia pozyſkał.

z Bruxelli dnia 30. Sierpnia.

Na rozkaz Generała *Joubert* wszyſtkie woyſka Francuzkie w dolnym *Renie* wyruszyły na dniu 26. i 27. dla uformowania iednego korpusu armij między *Lahną* i *Niddą.* Zdaie ſię iż rozpoczęcie kampanij nie ieſt dalekie, kiedy w tych samych mieyscach gdzie dawniey lazarety były, dziś znowu są zakładane, i magazyny woienne zbliżone do lewego brzegu *Renu.* —Między *Blankenbergiem* i *Oſtendą* ſtoią obozem 4. bataliony, gdyż *Anglicy* z 13. okrętami woiennemi okazuią ſię zawsze przed tamteyszemi brzegami.

z Hagi dnia 1. Sierpnia.

Ob. *van Hoot* dawny członek obu zgromadzeń narodowych obrany ieſt 5tym dyrektorem. Dawniey był adwokatem w *Herzogenbusch*, i niedawno co wyszedł na wolność, będąc iednym z więźniow ſtanu na dniu 22. Stycznia. Proceſs 3ch. exdyrektorow, którzy go w areszcie osadzić kazali, będzie w krotce odbytym.— Wszyscy więzniowie ſtanu iuż są na wolność wypuszczonemi, procz taynego agenta *Eberſtein.* Aresztowania te kosztowały kray 25,000. złotych.

z Konſtantynopola dnia 10. Sierpnia.

Porta otrzymała urzędowe rapporta z *Damiette* pod d. 18. Lipca, które iak ſłychać donoszą, iż *francuzi* oszańcowali ſię w okolicy *Rosetta* o 10. mil od *Alexandryi.* W *Fermanach* wyraźnie nazwany ieſt poſtępek *francuzow* krokiem napaści. Miniſter *Angielſki* nic nie zaniedbuie do zapalania rządu. Liſty urzędowe z *Kandyi* pod d. 18 Lipca donoszą o pokazaniu ſię tamże eſkadry *Angielſkiey*, a liſty ze *Smyrny* pod d. 1. Sierpnia głoszą, iż taż eſkadra spotkana była przy *Rodzie*, i dążyła do *Egiptu.*

Dnia onegdayszego Poseł *Roſſyiſki* widział ſię z Xiążęciem *Ipsilanti* Dragomanem Porty. To widzenie ſię poprzedziło konferencyą Ambaſſadora *Batawſkiego*, którą tenże otrzymał u *Reis-Effendego* w *Babeck.* Zdaie ſię, iż ten Miniſter chce być użyty do pośrzednictwa między *Francyą i Portą.*— Oblężenie *Widdynu* zdaie ſię bydź mniey interessuiącym, zupełny niedoſtatek wiadomości, ſtateczne Porty milczenie względem operacyow od tey ſtrony, nie mało ſię przykładaią do utrzymywania tey oboiętności.— Prace w arsenałach i warsztatach z rowną zawsze dzielnością poſtępuią, a niezmierne doſtarczenia sucharow każą ſądzić, iż Porta poſtanowiła wielkie ſiły wysłać na morze.

z Strazburga dnia 25. Sierpnia.

Dnia dziſieyszego byliśmy tu świadkami tkliwego widoku, który może bydź miły zwłokom tego Filozofa XVII. wieku, którego ſtatua przyozdabia weyście do muzeum narodowego (*Wincentego de Paule*) Na granicach Departamentu *Vssges* znayduie ſię kanton znany pod imieniem *Ban de-la-Roche*, który ma ściſłe z naszym miniſtrem związki. Od dawnego czasu nasz szpital Podrzutkow zoſtawał w naywiększym niedoſtatku. Obywatele *Strazburscy* będąc w niesposobności iego utrzymania, wezwali mieszkańcow wieyſkich, ażeby go wsparli To wezwanie ludzkości doszło do spokoynych mieszkańcow kantonu *Ban-de-la-Roche*, przez uſta ich Paſterza. Pleban okręgu *Rothan*, mowił do swoich współziomkow: Jeſteśmy ubodzy, iakąż im pomoc przeſłać możemy? lecz dla czegoż niemoglibyśmy wziąść niektóre z tych dzieci w naszą opiekę? byłyby wraz z naszemi karmione; damy im iakążkolwiek edukacyą; damy im przynaymniey dobre przykłady, a Bog nam błogosławić będzie. Ta propozycya z radością była przyięta; 31. familiow pobrały po iednym Dziecku.— Wczoray przybyły trzy bryki z Paſterzem, Doktorem, i pięciu kobietami. Udali ſię natychmiaſt do domu tych dzieci. Inſtynkt dobroczynności powodował wyborem, a ten nowego rodzaiu konwoy wyszedł dziś rano przy radosnych okrzykach, do kantonu *Ban-de-la-Roche.* Spodziewamy ſię wkrótce widzieć inne okolice tegoż kantonu naśladuiące Parafią *Rothan*, i nie będziemy iuż wyſtawieni na udręczenie prożney litości.

z Frankfortu dnia 28. Sierpnia.

Ob: *Rebmann* wyrokiem Dyrektoryatu znowu ieſt przywrocony na doſtoyność ſędziego w trybunale kryminalnym. Cesarſki Podpułkownik baron *de Barco* poiechał z depeszami do *Laybach*, z tamtąd udać ſię ma do *Neapolu* i wniyść w ſłużbę Króla *oboyga Sycylii.*— Woyſka *Francuzkie* są w poruszeniu. Generał *en chef Joubert* wyiechał do *Homburg*, gdzie ſię iuż znayduie Generał *Championnet.*— Nasz jarmark znowu w śrzod trwogi odbywać ſię będzie, gdyż woyſka *Francuzkie* nad *Niddą* w zupełnym są poruszeniu, i maią ciągnąć do *Frankoniy*, zkąd wielu iuż ludzi uciekać zaczyna.

z Inspruka dnia 21. Sierpnia.

Wczoray wszyſtkie bataliony Cesarſkie odebrały rozkaz spiesznym marszem poyść nad granice *Włoſkie.* Załogi w *Wenecyi*, *Padwie* i *Weronie* ſą bardzo wzmocnione, a wszyſtkie Adminiſtracye rządowe poddane ſą pod władzę Generałow. Magazyny wszędzie nadzwyczaynie napełniaią.— Nad granicą kraiu *Gryzonow* zgromadzaią ſię woyſka *Francuzkie* i *Ceſarſkie.*

z Homburg dnia 27. Sierpnia.

Mamy tu zupełnie poſtać woienną. Nasze całe miaſto ieſt pełne *Francuzow.* Znayduie ſię tu przeszło 6. kancellaryow i 7. Generałow w okolicach pobliſkich. Rozeſłano ztąd dziś 9. kuryerow do wszyſtkich kommendantow forpocztow *Francuzkich.* Jutro ſpodziewany ieſt tu Gen: *Joubert*, po czym zaraz kwatera głowna do *Friedberg* przenieſioną zoſtanie. Trzy regimenta huzarow maią ieszcze przechodzić tędy do *Weterawii.* Wſzyſtko ieſt w poruszeniu i czekamy tylko na wypadki.

z Kolonii dnia 1. Września.

D. 28. p. m. Cały nasz garnizon wymaszerował do *Giessen.* Mamy tu teraz tylko 4. kompanie nowego korpusu które przed kilku dniami przybyły i z milicyą obywatelſką ſtraż odbywaią. Regiment 6ty dragonii poszedł przez

Bruxellę do *Renu*, za którym ieszcze 8000. ludzi pociągnie. W *Lille* i *Douai* wiele artylleryi i ammunicyi ieſt zgromadzoney na toż same przeznaczenie.— Umyślny posłaniec dziś przybyły przywiosł wiadomość iż woyſka *Francuzkie* weszły dnia onegdayszego do *Arensberg*. Tym sposobem linia demarkacyina byłaby złamaną i zniszczoną.

z Raſtad dnia 30. *Sierpnia.*

Wydane zostało na publiczność *Conclusum* Rzeszy pod d. 29. t. m. w którym wyrażone są przyczyny trudności iakie zachodzą w zezwoleniu na żądania legacyi *Francuzkiey*. Deputacya Rzeszy nalega na Miniſtrow *Francuzkich*, ażeby umiarkowali swoie pretensye, i pokłada dalszą swoią ufność w moderacyi rządu *Francuzkiego*, o którey po tyle razy była zapewnioną.

Hr: *de Siekingen* imieniem kollegium hrabiow *Szwabſkich* podał Deputacyi Rzeszy Notę dla nakłonienia iey do przyspieszenia pokoiu.—Pełnomocnicy dworow *Dwoch-Moſtow*, *Heſs-Darmſtadzkiego*, *Badeńſkiego*, domu *de Naſſau*, Hrabiow Proteſtantſkich *Weſtfalij* i *Weterawij*, podali razem Rzeszy podobneż żądanie. Wyſtawiwszy nieszczęścia iakich iuż *Europa* doznała, i te któreby z nowey wynikneły woyny, upraszaią Deputacyą, ażeby w tym przykrym rzeczy ſtanie, czyniła z gorliwością sobie zwyczayną to wſzyſtko, co tylko może przyspieszyć pokoy między Rzeszą *Niemiecką* i Rzpltą *Francuzką*, i ażeby w tey mierze okazywała wszelką powolność, iaka z iey obowiązkami zgodzić ſię może.

Ciż Pełnomocnicy podali legacyi *Francuzkiey* naſtępuiącą notę:— Niżey podpisani maią honor donieść miniſtrom Peł: Rzpltey *Francuzkiey*, iż podali Dep: Rzeszy notę nalegaiącą o przyspieszenie pokoiu. Podchlebiaią ſobie, iż Miniſtrowie Pełnomocni Rzpltey *francuzkiey* przekonaią ſię, że ten poſtępek dąży do tego powszechnie upragnionego celu. Przeięci naysprawiedliwszym zaufaniem w sprawiedliwości i ludzkości pełnomocnikow *francuzkich*, niżey podpisani niechcą wyſtawiać obrazu nieprzeliczonych nieszczęść, które od 7. lat ich kraie zasmucaią, wiadome są niezmierne ſtraty tey nieszczęśliwey woyny, a rozpacz mieszkańcow tych kraiow doszłaby do swego kresu, gdyby ſię lepszey przyszłości niespodziewali.— Niżey podpisani upraszaią iak naymocniey Miniſtrow Rzpltey *Francuzkiey*, ażeby ſię ſkutecznie przyłożyli do pacyfikacyi, i ażeby uważali ten poſtępek iako nowy dowod pragnienia Xiążąt Rzeszy. Spodziewaią ſię, iż Miniſtrowie *Francuzcy* zechcą z ſwey ſtrony dowieść, iż Xiążęta Rzeszy nie na próżno pokładaią swoią ufność w wspaniałości i umiarkowaniu wielkiego narodu który pomnoży blaſk swey ſiły, osładzaiąc warunki od których dogodzenie ich pragnieniu zależy.— W *Raſtad* d. 26. Sierpnia 1798. (naſtępuią podpisy.)

Tuteysza legacya *Francuzka* zapewniaiące dała oświadczenie, iż Generał *Buonaparte* żadnemu niebespieczeńſtwu w wyprawie swoiey nie podlega.

Widziemy tu teraz bardzo wielu officerow od armij *Reńſkiey* przybywaiących do posłow Francuzkich, między innemi byli także adjutanci Genereła *Lefebvre*. — Bardzo wielu agentow partykularnych od xiążąt i ſtanow, czyniło przełożenia Generałowi *Joubert* względem kontrybucyow świeżo nałożonych i innych uciążliwości doznawanych w kwaterunkach i przechodzie woyſk Francuzkich, ale za całą odpowiedź odebrali: Iż ieden tylko ieſt ſposob do oddalenia tych wſzyſtkich niedogodności, *przyspieszenie pokoiu*.

Dnia 2. *Września*.— Miniſtrowie *francuzcy* oddali wczoray wieczorem odpowiedź na notę Deputa: Rzeszy pod 29: Sierp: w tey odpowiedzi maią zawsze dopominać ſię o uſtąpienie *Kehl*, *Kaſſel* i wyspy S. *Pierre*, rownież naſtaią, ażeby dawnieysze ich żądania były uſkutecznione, i domagaią ſię po oſtatni raz o kategoryczną odpowiedź; przydaią, iż odpowiedź Deputacyi Rzeszy będzie powodowała dalszemi ich poſtępkami.

z Arau dnia 25 *Sierpnia.*

Dnia wczorayszego podpisano Traktat przymierza między naszą i *Francuzką* Rzpltą: Zawiera w treści naſtępuiące Artykuły: Pokoy i przyiaźń między dwoma Rzpltemi. Zrobiony będzie traktat przymierza odpornego i zaczepnego; mocarſtwo, które od drugiego mocarſtwa pomocy żądać będzie, wſkaże przeciw komu zechce iey użyć, doſtarczone sobie woyſka opłacać i utrzymywać będzie; żadne z dwoch mocarſtw nie będzie robić traktatow bez uwiadomienia drugiego mocarſtwa.—*Francya* nigdy woyſk *Szwaycarſkich* wyprowadzać nie ma za morza. Rodzay i wielość wzaiemney pomocy osobna konwencya ułoży.— Rzplta *Francuzka* waruie *Szwaycarom* wolność, niepodległość, i iedność ich rządu. Rzplta *Francuzka* zezwala na powrocenie Rzpltey *Helweckiey* armat, moździerzow, i innych sprzętow artylleryczuych, które im były zabrane w czaſie teraźnieyszey woyny, a które ieszcze w dyspozycyi rządu *Francuzkiego* zoſtaią.— Granice między dwoma kraiami będą oznaczone przez osobną kommiſſyą, która będzie miała za zasadę, iż biſkupſtwo *Bazylei* i xſtwo *Porentrui* oſtatecznie do territorium *Francuzkiego* przyłączone zoſtanie, rownież iak przyległości *Szwaycarſkie* przecięte granicami departamentow *Wyżſzego Renu* i *Mont-terrible*.— Zachowane będą dla Rzpltey *Francuzkiey* wolne drogi handlowe i woienne, z których pierwsza przechodzić będzie przez pułnocną część *Helwecyi*, idąc powyżey *Renu* i poſtępuiąc zachodniemi i południowemi brzegami ieziora *Konſtancyeńſkiego*, Druga idąc z *Genewy* i przechodząc departament *Mont-blanc* i *Walezyą*, aż do territorium Rzpltey *Ciſalpińſkiey*. Poſtanowiono, iż każdy rząd zatrudni ſię na swoim territorium potrzebnemi pracami na dokończenie tych drog.— Rzeczpospolita *Helwecka* obowiązuie ſię brać corocznie soli *francuzkiey* przynaymniey 250,000. cetnarow.— Zawarty będzie w iak naykrotszym czaſie traktat handlowy, na zasadzie nayzupełnieyszey wzaiemności pożytkow; tymczasem zaś obywatele obydwoch Rzpltych doświadczać będą z oboiey ſtrony obeyścia ſię, iakie ſię między nayprzyiaznieyszemi narodami zachowywać zwykło.

Ten Traktat zawiera także w sobie taiemne artykuły, (iak zapewniaią) nader pożyteczne dla *Szwaycaryi*. Rzplta *Helwecka* nie będzie obowiązana utrzymywać woyſk *francuzkich*, które zoſtawać będą na swoim żołdzie przez czas bawienia swego w *Szwaycaryi*. Nie ma iuż żadney wątpliwości, iż woyſka *francuzkie* weydą wkrotce do kraiu *Gryzonow*. Rezydent *francuzki Florient Guyot* wyiechał z tego kraiu; przed wyiazdem pisał do Deputacyi Rządowey liſt, który kończy temi ſłowy: Pragnę ażeby świadectwo waszego sumnienia ziednało wam iaką pociechę wpośrzod nieszczęść, które są bliſkiemi waszey oyczyzny.

z Brünn dnia 5. *Września.*

Podług naynowszych liſtow z *Semlina* pod dniem 23. Sierpnia, *Basman-Oglu* odrzucił proponowany sobie pokoy od *Porty*. Dywan przeto rozkazał wyruszyć spiesznie korpusowi od 13,000. ludzi przeciw *Widdynowi*, iak oſtatnie wiadomości z *Konſtantynapola* donoszą. *Basman-Oglu* w tey mierze użył zwyczaynych sobie fortelow. Oświadczył on przyiaźń swoią Baszy *Trawnickiemu*, i zwierzył ſię niby, iż ieſt ſkłonny do przyięcia pokoiu ofiarowanego mu od *Porty*, a nawet do oddania fortecy *Widdynu*. Zeby iednak otwarcie tego nie okazał, i wſtydu albo zemſty ztąd nieściągnął, radził Baszy *Trawnickiemu* aby przypuścił fałszywy attak do bramy *Konſtantynopolitańſkiey*, przyrzekaiąc z swoiey ſtrony równie fałszywy odpor czynić. Basza usłuchał tey rady i wyruszył z całą ſiłą swoią ku rzeczoney bramie, gdzie w rzeczy samey doznawał tylko oporu na oko, lecz za zbliżeniem ſię większym do fortecy, *Basman-Oglu* zrobił wycieczkę, i zupełnie poraził woyſko Baszy, samego zaiąwszy w niewolą. Kazał go potym wziąść na spisę, a nakoniec głowę uciąć, mszcząc ſię za wyrznięcie przez niego woyſk swoich dawniey pod *Belgradem*. Basza *Trawnicki* był faworytem Sułtana, i miał ſioſtrę iego za żonę.— Mowią iż Sułtan na przełożenie *Muſtego* przedſiewziął z znacznym oddziałem janczarów i ſpahów, tudzież w aſſyſtencyi *Muſtego*, *Derwiszów*, *Immanow* i *Fakirow* odprawić uroczyſtą proceſſyą do *Mekki*. Przez co spodziewa ſię podnieść to upadaiące a dawniey ſławne cudami mieysce.

z Liworno dnia 12. *Sierpnia.*

Przybył tu wielki konwoy *Neapolitańſki* z 3. fregatami, każda od 40. armat, który z zbożem i innemi towarami do *Marsyliy Alicante* etc. ieſt przeznaczony.— Temi dniami eſkadra *Angielſko-Portugalſka* ukazała ſię przed *Civita-Vecchia*, ale w krótkim czaſie nazad ſię cofnęła.— Papież ieszcze ieſt chory. Pierwszy Doktor W. Xięcia i Nuncyusz Apoſtolſki, odwiedzali go w tych dniach, i całą noc u niego przepędzili.— Podług Liſtow z *Neapolu*, flotta *Nelsona* opatrzywszy ſię w wodę w *Syrakuzie*, wypłyneła iuż na morze, i udała ſię iak mowią, ku brzegom *Afrykańſkim*.

Od granic Włoſkich d. 15. *Sierpnia.*

Mocno tu mowią o połączeniu Rzpltey *Cisalpińſkiey* z *Rzymſką*.— W *Rzymie* po zawieszeniu konsulatu śrzodki wielkie oſtrożności są poczynione. Kommendant tamteyszy Generał *Macdonald*, ktory dawniey armią pułnocną w *Hollandyi* dowodził, rozkazał aby w przypadku gdy uderzą w bębny i z armaty wyſtrzelą, gwardye narodowe spokoynie na mieyscach swoich ſtały, mieszkańcy domy mieli pozamykane, i we wſzyſtkim aby spuszczono ſię na ſtaranność kommendanta Francuzkiego. W okolice *Rzymu* ściąga ſię coraz więcey woyſka, głowna iego kwatera będzie w *Velletri*. Generał *Macdonald* ogłosił także amneſtyą dla insurgentow, przeznaczona ieſt iednak nadgroda od 50. do 100. piaſtrow za wydanie ſzefow insurgentow.

Przywidzenie niektórych zabobonnikow, że obraz N. Panny zawieszony na rogu pałacu *Buonacorſi*, oczyma i rękoma ruszał, sprawiło tu wielki nacisk ludu na placu *Colonna*. Rząd dla zapobieżenia takowym zgorszeniom, kazał wszyſtkie obrazy na ulicach zabrać, i do kościołow pownosić.— Ob. *della Valle* bywszy xiądz, który za swe kacerſtwa pod dawnieyszym rządem, długo w więzieniu ſiedział, radził konsulowi spalenie publiczne xiąg prawa kanonicznego. Podobną operacyą zrobił on z tymże samym dziełem w Rzpltey *Ciſalpińſkiey*.— Na seſſyi dnia 15. Lipca, trybunat udzielił prawo obywatelſtwa 21. w Rzpltey zasłużonym po większey części *Neapolitańczykom*.— Ob. *Piranezi* bywszy poseł *Szwedzki* w *Rzymie*, mianowany ieſt teraz na posła do Rzpltey *Ciſalpińſkiey*, a Ob. *Pierelli* dotąd miniſter policyi przeznaczony ieſt na posła do Rzpltey *Liguryiſkiey*.

OBWIESZCZENIA.

Mocą Naywyższego Gabinetowego rozkazu J. K. Mci pod dniem 30. Lipca roku bieżącego wydanego urządzono i poſtanowiono zoſtało; że na przyszłość od wszelkich Likierow, Arakow, Rumu i Wodek Francuzkich do Pruſs Południowych i Nowo-Wschodnich wprowadzanych, równy Podatek ma bydź opłacanym, iaki od tychże obcych trunkow wybierany bywa w dawnych Prowincyach: a tym samym, że na Podatek celny od kwarty Berlińſkiey rzeczonych trunkow po 10. dobrych groszy handlarze Pruſs Południowych i Nowo-Wschodnich opłacać będą powinni. Rozrządzenie takowe podaie ſię do Publiczney przeſtrogi i wiadomości.— Dan w Warszawie dnia 21. Sierpnia 1798 Roku.

J. K. Mci Pruſs Południowych Woienno-Ekonomiczna Kamera.

Gdy dla poparcia induſtryi w Pruſiech Południowych uſtanowionym zoſtało, na wszyſtkie do Pruſs Południowych wprowadzać ſię maiące zagraniczne Stolarſkie i Snycerſkie roboty. Podatek od 4. ſrebr: gr: na Talarze wartości nałożyć, tak iak ſię iuż we wszyſtkich dawnych z tey ſtrony Wezry położonych Prowincyach to dzieie, przeto takowe uſtanowienie i że ſię od 1. Września R. b. zacząć ma, podaie ſię ninieyszym pismem do wiadomości publiczney.— W Warszawie dnia 28. Sierpnia 1798.

J. K. Mci Pruſs Południowych Woienno-Ekonomiczna Kamera.

Podaie ſię do wiadomości powszechney, że w Departamencie Kamery J. K. Mci Piotrkowſkiey, fałszywe pokazały ſię Talary, które po naſtępuiących znakach poznać można.— 1.) Materya, z którey ſą robione, ieſt massa czyli metal z dzwonow; i ſą odlewane.— 2.) Są cokolwiek mnieysze od prawdziwych.— 3.) Ponieważ Talary te nie są wybiiane, lecz odlewane, litery w nich ſą zatym niedoſkonale wyrobione: a szczegulniey schodzą ſię z ſobą w wyrazach *Fridericus Borussorum Rex*.— 4.) Znak menniczny na nich ieſt A. Rok 1777. Obrączka zaś zamiaſt wyraźnego wyrznięcia, ſkłada ſię z kresek w laniu podług upodobania zrobionych.— Z resztą wszyſtko na tych Talarach znayduie ſię; co i na prawdziwych: z tą tylko właściwą rożnicą, że robota w nich ieſt proſtsza, i że ćwierć łota mniey ważą od prawdziwych.— Oſtrzega ſię więc każdego, aby w braniu tych Talarow był oſtrożnym.— Dan w Piotrkowie dnia 6. Sierpnia 1798. Roku.

J. K. Mci Pruſs Południowych Woyſkowa i Ekonomiczna Kamera.

Gdy we wſi Kyszynie przy Działdowie w Prussach zachodaich znaczne na bydło odprawuią ſię iarmarki, i handluiący wielkie tam pędzą ſtada z Pruss Południowych i Nowowschodnich; aby zatym ſtosownie do exyſtuiących w tey mierze urządzeń ſkarb Królewſki względem opłaty cła exytowego był zabespieczonym, poſtanowiono zoſtało; iż handluiący bydłem ſkładać powinni proporcyonalny zaſtaw na komorze celney Południowo-Wschodnio lub Zachodnio-Pruſkiey, przez którą ze ſtadami takowemi przechodzą. Podług tegoż urządzenia, zaſtawy takowe za powrotem powinny im być zwracane: ſkoro dowiodą zaświadczeniem z głowney komory w Działdowie pozyſkanym, że sprzedane przez ſiebie, bydło na tey komorze opłacili.— Chcąc iednak handlarzom kraiowym tego rodzaiu zyſkiem bawiącym ſię, nieiaką uczynić ulgę, Departament generalny cła i akcyzy wydał urządzenie:— Że ciż handlarze kraiowi są uwolnieni od ſkładania takowych zaſtawow. i że powinni tylko legitymować ſię i dowodzić pewność ſwoią przez zaświadczenia komor celnych i innych podatku konsumpcyinego urzędow. Co zaś do mieszkańcow wieyſkich, dla tych zaświadczenia dawane będą przez konsyliarzow powiatowych (Landratow) a w miaſtach przez urzędy podatku konsumpcyinego bez opłaty.— Urządzenie takowe podaie ſię zatym do powszechney i szczegulney każdego wiadomości: z dodatkiem, że tak wszyscy konsyliarze powiatowi, iako i urzędy podatku konsumpcyinego odebrały iuż zalecenie wydawać takowe ſtosownie do przepisow zaświadczenia.— Dan w Warszawie dnia 21. Sierpnia 1798. Roku.

Kamera J. K. Mci Pruſs Południowych Woienno-Ekonomicza.

We czwartek, to ieſt dnia 27. Mca Września r. b po południu o godzinie 3ciey będzie w tuteyszym Collegii Pałacu Kamery ugoda względem przyſtawienia Owsa Winspalow 1908 dico Tyſiąc dziewięćset ośm, Siana Cetnarow 8796. dico Ośm tyſięcy ſiedmset dziewiędzieſiąt ſześć i Słomy kop 2016. dico Dwa tyſiące ſzesnaście, dla kawaleryi w Warszawie konsyſtuiącey, od dnia 15go Mieſiąca Października Roku 1798. do dnia oſtatniego Mieſiąca Września w Roku 1799tym przez Konsyliarza taynego i Dyrektora Kamery Helwinga pod kondycyami na licytacyi dokładuiey oznaymić ſię maiącemi, z mniey ceniącemi publicznie umowiona. Do podania ceny nie będzie iednak nikt takowy przypuszczony, ktoryby nie był w ſtanie ſtawienia natychmiaſt kaucyi przyiąć ſię mogącey i pewney na Talarow 6000. Żądaiący przyſtawienia takowego, maią ſię zatym na terminie nadmienionym znaydować, ceny ſwoie podać i pewnemi być, iż mniey ceniącemu przybicie, z oſtrzeżeniem wyżſzey approbacyi przyznane będzie.—w Warszawie dnia 10. Września 1798.

J. K. Mci Pruſs Południowych Kamera Woyſkowo-Ekonomiczna.

Z okazyi zbliżaiącego ſię dnia 20. 7bra roku bieżącego do prenumerowania Dziennika czynności Kommiſsyi Bankowey wydanym *primis Auguſti* roku teraźnieyszego prospektem zamierzonego, wydawca rzeczonego Dziennika rozumie być potrzebą przywieść go napamięć Publiczności ninieyszym wkrotkości obwieszczeniem ſwoim. Rozdrukowany w 2000. exemplarzy rozdany tu i rozesłany po Pocztamtach na prowincyach prospekt dzieła tego, ma w sobie wſzyſtkie onego opisane szczeguły, dla czego w tym mieyscu powtorzonemi nie będą. Lecz iako liczna iedynie konkurencya prenumeratorow dzieło to poprzeć i utrzymać zdoła, tak o wczesne względem tychże prenumerat, ſtosownie do ſposobu i czasu wyż rzeczonym prospektem wſkazanego, zgłoszenie ſię wydawca uprasza.— Mieysce prenumeraty bez poczty, Kantor *Gazety Warszawskiey* w domu JW. *Chreptowicza* przy ulicy Długiey Nro 543. za cenę z gory pułrocznie Zł: Pol: 12.— Prenumerata z pocztą kosztuie pułrocznie także z gory Zł: Pol: 21. o co z pocztamtami naybliższemi ſiebie traktować należy, a ober-pocztamt tuteyszy Warſzawſki takowe prenumerowane exemplarze regularnie do każdego przesyłać będzie.

Z powodu kończącego ſię kwartału prenumeraty, Redakcya *Gazety Korrespondenta* uprasza JPP. Prenumeratorow, ażeby ſię wcześnie raczyli zgłosić, na Prowincyach do naybliższych Pocztamtow, a w Warszawie do Kantoru tey Gazety Cena prenumeraty zwyczayna.

Kantor tey Gazety ieſt w Rynku Starego Miaſta, w Kamienicy JP. Eberta, *pod Nrem* 65. *na drugim piętrze.* — Exemplarz groszy 20.